

นวัตกรรมการบริหารจัดการชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานรากของวิสาหกิจ ชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสมุทรสงคราม

ชุมพล รอดแจ่ม^{1,*}, ปัญญา จันทกิจ², เอกโอฬาร โชติอนุสรณ์³

^{1,2,3} วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Received: 27 October 2024

Revised: 15 November 2024

Accepted: 7 December 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์และความต้องการการบริหารจัดการชุมชน เพื่อสร้างและประเมินนวัตกรรมการบริหารจัดการชุมชน ด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการผลิตสินค้าและบริการ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวชุมชน และด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานรากของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดสมุทรสงคราม กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยประกอบด้วย (1) ผู้นำชุมชนจำนวน 30 คน (2) กลุ่มสมาชิกจำนวน 200 คน (3) ตัวแทนประธานและวิสาหกิจชุมชนจำนวน 30 คน และ (4) ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับการประเมินจำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ การอภิปรายกลุ่ม แบบสอบถามสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ แบบสอบถามการประเมินความพึงพอใจ และแบบสอบถามการประเมินการตรวจสอบรูปแบบการพัฒนา การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า (1) สถานการณ์การบริหารจัดการชุมชนใน 3 ด้านหลัก คือ การผลิตสินค้าและบริการ การเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยว และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (2) การสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการชุมชน ได้แก่ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์และการสร้างอัตลักษณ์ของตราสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชน การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการพัฒนาหลักสูตรอบรมทรัพยากรมนุษย์ ผลการประเมินความพึงพอใจต่อโครงการเหล่านี้อยู่ในระดับมากที่สุด (3) การประเมินนวัตกรรมการบริหารจัดการชุมชน โดยใช้การประเมิน 4 ด้าน พบว่านวัตกรรมดังกล่าวมีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความมีประโยชน์ โดยได้รับคะแนนประเมินในระดับสูง ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานรากของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสมุทรสงคราม

คำสำคัญ : การบริหารจัดการชุมชน เศรษฐกิจฐานราก วิสาหกิจชุมชน

* ผู้ประสานงานหลัก; อีเมล: chumpon.ro@ssru.ac.th

Community Management Innovations to Strengthen the Local Economy of Agricultural Tourism Community Enterprises in Samut Songkhram Province

Chumpon Rodjam^{1,*}, Panyada Chantakit² and Eakolarn Chotianusorn³

^{1,2,3} College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University

Received: 27 October 2024

Revised: 15 November 2024

Accepted: 7 December 2024

ABSTRACT

The purpose of this research is to study the situation and needs of community management to create and evaluate community management innovations. Development of production capacity of goods and services marketing promotion in terms of taming community tourism routes and human resource development to strengthen the local economy of agricultural tourism community enterprises, Samut Songkhram Province. The sample of the research consisted of (1) 30 community leaders, (2) a group of 200 members, (3) 30 representatives of the chairman and community enterprises, and (4) 5 qualified people for the evaluation. Group discussion questionnaire for exploratory component analysis satisfaction assessment questionnaire and development model audit assessment questionnaire. The data analysis used the mean and standard deviation methods and content analysis. The results of the study show that (1) the situation of community management in three main areas: production of goods and services, linking tourism routes, and human resource development, (2) creating community management innovations, including the development of packaging and the creation of brand identity of community products. Promotion of agricultural tourism and development of human resource training courses. (3) evaluation of community management innovations using 4 aspects of evaluation found that the innovations are accurate. Suitability It received a high evaluation score which can be used as a guide for community management to strengthen the local economy of agricultural tourism community enterprises in Samut Songkhram Province.

Keywords: Community Management, Local Economy, Community Enterprises

* Corresponding Author; E-mail: chumpon.ro@ssru.ac.th

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเป็นกลไกสำคัญที่สามารถช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรซึ่งไม่เพียงแต่เป็นแหล่งรายได้หลักของชุมชน แต่ยังทำหน้าที่ในการรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่ การแข่งขันทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นในยุคปัจจุบันทำให้วิสาหกิจชุมชนเหล่านี้ต้องปรับตัวและเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตสินค้าและบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดอย่างยั่งยืน Thanin (2023) ชี้ให้เห็นว่า ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในชุมชนเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการพัฒนานี้ โดยเฉพาะการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพซึ่งจะนำไปสู่การผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและการขยายตลาดได้ในระยะยาว

ทั้งนี้ ความสำคัญของการเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์กับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยเพิ่มความน่าสนใจและเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ อันเป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยว Suttanipa (2022) อธิบายเพิ่มเติมว่าการเชื่อมโยงดังกล่าวไม่เพียงแต่จะสร้างความแตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์ แต่ยังเป็นการยกระดับเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่นให้มีความยั่งยืนได้มากยิ่งขึ้นอย่างไรก็ตาม วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรในปัจจุบันยังคงเผชิญกับความท้าทายในการพัฒนาสินค้าและบริการที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่ขาดคุณภาพและเอกลักษณ์ในการดึงดูดผู้บริโภค ปัญหานี้มักเกิดจากการขาดการพัฒนากระบวนการผลิตอย่างเป็นระบบ รวมถึงขาดการฝึกอบรมในด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต นอกจากนี้ การบริหารจัดการทรัพยากรและการตลาดยังคงเป็นปัญหาหลักที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเต็มที่ ทำให้วิสาหกิจชุมชนเหล่านี้จำเป็นต้องปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของตลาดนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการและความคาดหวังที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

กลุ่มเกษตรกรและผู้ประกอบการในชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรถือเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม พวกเขายังคงขาดทักษะด้านการผลิตและการบริหารจัดการที่จำเป็นในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งสามารถแข่งขันในตลาดที่กว้างขวางได้ Kittiya (2023) เน้นถึงความสำคัญของการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการเหล่านี้ เพื่อให้พวกเขาสามารถปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสร้างรายได้ที่ยั่งยืนให้กับชุมชนของตน การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการผลิต การตลาด และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคธุรกิจอื่น ๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยขยายโอกาสทางการค้าและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชน

ดังนั้น งานวิจัยในหัวข้อ “นวัตกรรมการบริหารจัดการชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานรากของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสมุทรสงคราม” มีเป้าหมายเพื่อศึกษาและพัฒนาแบบการบริหารจัดการชุมชนผ่านการนำนวัตกรรมมาใช้ในการเสริมสร้างขีดความสามารถในการผลิตสินค้าและบริการ และเชื่อมโยงเศรษฐกิจชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมที่โดดเด่น การพัฒนานี้มุ่งเน้นไปที่การสร้างที่ยั่งยืนทางเศรษฐกิจ การเพิ่มมูลค่าสินค้าในชุมชน และการสร้างงานให้กับประชาชนในพื้นที่ งานวิจัยนี้ยังได้ระบุปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการชุมชน เช่น การจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการผลิต การพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชน และการสร้างเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์เพื่อเชื่อมโยงกับตลาด นอกจากนี้ยังเน้นถึงความสำคัญของความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในการสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งเพื่อส่งเสริมการพัฒนาชุมชนในระยะยาว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์และความต้องการการบริหารจัดการชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานรากของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดสมุทรสงคราม
2. เพื่อสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการชุมชน ด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการผลิตสินค้าและบริการ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวชุมชน และด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานรากของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดสมุทรสงคราม
3. เพื่อการประเมินนวัตกรรมการบริหารจัดการชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานรากของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดสมุทรสงคราม

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยแบบผสมผสานโดยแบ่งการวิจัยเป็น 3 ระยะ มีรายละเอียดดังนี้ ระยะที่ 1 (R1) ศึกษาสถานการณ์และความต้องการการบริหารจัดการชุมชน ดำเนินการวิจัยในรอบของวัตถุประสงค์ที่ 1 ระยะที่ 2 (D1) สร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการชุมชน ดำเนินการวิจัยในรอบของวัตถุประสงค์ที่ 2 และระยะที่ 3 (D2) เพื่อการประเมินนวัตกรรมการบริหารจัดการชุมชน ดำเนินการวิจัยในรอบของวัตถุประสงค์ที่ 3 โดยผลการศึกษาเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานรากของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดสมุทรสงคราม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการ ได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออก 4 กลุ่ม มีรายละเอียด ดังนี้ กลุ่มที่ 1 สำหรับการสัมภาษณ์การอภิปรายกลุ่ม ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจำนวนทั้งสิ้น 30 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่มย่อย กลุ่มแรกประกอบด้วยผู้นำชุมชนมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการชุมชน เช่น ผู้นำชุมชนและประธานวิสาหกิจชุมชน กลุ่มที่สองคือประธานของวิสาหกิจชุมชนในตำบลท่าคา อำเภอมัทพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งมีประสบการณ์ในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนโดยตรง และกลุ่มสุดท้ายคือสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่เดียวกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่มีความน่าเชื่อถือเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน (Etikan et al., 2016)

กลุ่มที่ 2 สำหรับแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาองค์ประกอบนวัตกรรมการบริหารจัดการชุมชนผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นประธานและสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 200 คน (ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 5 เท่า ของ 20 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ตามแนวคิดของ Comrey & Lee (1992); Field, Miles & Field, Z. (2012) และ Tabachnick & Fidell (2007) แต่คณะผู้วิจัยได้คัดเลือกจากกลุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจงอาสาสมัครเข้าร่วมกลุ่มที่ใช้ในการวิจัย คือ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 200 คน

กลุ่มที่ 3 สำหรับแบบสอบถามการประเมินความพึงพอใจ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นประธานของวิสาหกิจชุมชนและสมาชิกชุมชนในตำบลท่าคา อำเภอมัทพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 30 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกคือต้องมีประสบการณ์ในการทำงานกับวิสาหกิจชุมชนอย่างน้อย 1 ปี การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ เพื่อให้มั่นใจว่าทุกกลุ่มย่อยในชุมชนมีตัวแทนที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างครอบคลุม (Taherdoost, 2016)

กลุ่มที่ 4 การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และการสร้าง

นวัตกรรม การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเหล่านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มุมมองเชิงลึกและข้อเสนอแนะที่มีคุณค่าต่อการพัฒนางานวิจัย (Creswell & Creswell, 2018)

การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยนี้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและมีคุณภาพ โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสถานการณ์และความต้องการ แบบสัมภาษณ์การอภิปรายกลุ่ม (Focus Group) ใช้วิธีการวิเคราะห์ SWOT และ Business Model Canvas (BMC) เพื่อประเมินสถานการณ์ปัจจุบันและวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการพัฒนาศักยภาพของชุมชน

ระยะที่ 2 เพื่อสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการชุมชน แบบสอบถามการประเมินความพึงพอใจ (Satisfaction Survey Questionnaire) ใช้คำถามเชิงปริมาณแบ่งเป็น 7 ตอน เพื่อประเมินความพึงพอใจด้านต่าง ๆ พร้อมทั้งตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยได้ค่าเฉลี่ย IOC ไม่ต่ำกว่าเท่ากับ 0.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ยอมรับได้ที่ 0.50 (Rungson et al., 2022) และตรวจสอบความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่า 0.70 สูงกว่าเกณฑ์ที่ยอมรับได้ที่

ระยะที่ 3 การประเมินนวัตกรรมการบริหารจัดการชุมชน ใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ เพื่อประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบนวัตกรรมการบริหารจัดการชุมชน พร้อมทั้งตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยได้ค่าเฉลี่ย IOC ไม่ต่ำกว่าเท่ากับ 0.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ยอมรับได้ที่ 0.50 (Rungson et al., 2022) และตรวจสอบความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่า 0.70 สูงกว่าเกณฑ์ที่ยอมรับได้ที่

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ครอบคลุมและมีความน่าเชื่อถือ โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นสองส่วนหลัก ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการอภิปรายกลุ่ม (Krippendorff, 2018) โดยผู้วิจัยจะทำการถอดเทปบันทึกเสียง จัดหมวดหมู่ข้อมูล และวิเคราะห์เพื่อหาประเด็นสำคัญและแนวคิดหลักที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาขีดความสามารถในการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ประกอบด้วย จำนวนและร้อยละ (Frequency and Percentage) ใช้ในการอธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ในการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางและการกระจายของข้อมูล

ผลการวิจัย

1. ผลศึกษาสถานการณ์และความต้องการการบริหารจัดการชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานรากของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดสมุทรสงคราม

ตารางที่ 1 ผลศึกษาถนัดการณ์และความต้องการการบริหารจัดการชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานรากของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดสมุทรสงคราม ผ่านการวิเคราะห์วิเคราะห์ SWOT และ Business Model Canvas (BMC)

การวิเคราะห์ SWOT:	
จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<ul style="list-style-type: none"> • ความเชี่ยวชาญในการใช้ทรัพยากรท้องถิ่น • การได้รับการสนับสนุนจากชุมชนอย่างเข้มแข็ง • มีเส้นทางท่องเที่ยวที่หลากหลายและมีเอกลักษณ์เฉพาะ 	<ul style="list-style-type: none"> • ขาดโปรแกรมฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพ • ทักษะด้านดิจิทัลของชุมชนยังไม่เพียงพอ • สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวต้องได้รับการพัฒนา
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
<ul style="list-style-type: none"> • แนวโน้มการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เติบโตขึ้น • โอกาสในการใช้เทคโนโลยีและการตลาดดิจิทัล • การสร้างความร่วมมือกับองค์กรภายนอก 	<ul style="list-style-type: none"> • การแข่งขันในตลาดการท่องเที่ยว • การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักท่องเที่ยว • ข้อจำกัดด้านทรัพยากรและงบประมาณ
Business Model Canvas (BMC):	
1. คุณค่าที่นำเสนอ (Value Propositions)	<ul style="list-style-type: none"> • ประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เป็นเอกลักษณ์ • การเรียนรู้วิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น • ผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีคุณภาพ
2. กลุ่มลูกค้า (Customer Segments)	<ul style="list-style-type: none"> • นักท่องเที่ยวที่สนใจการท่องเที่ยวเชิงเกษตร • ผู้สนใจเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน • ผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ชุมชน
3. ช่องทาง (Channels)	<ul style="list-style-type: none"> • การตลาดดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์ • เครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชน • ตลาดนัดและงานแสดงสินค้าชุมชน
4. ความสัมพันธ์กับลูกค้า (Customer Relationships)	<ul style="list-style-type: none"> • การสร้างประสบการณ์ที่ประทับใจ • การบริการที่เป็นกันเอง • การสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์
5. กระแสรายได้ (Revenue Streams)	<ul style="list-style-type: none"> • รายได้จากการท่องเที่ยว • การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน • ค่าบริการกิจกรรมการเรียนรู้
6. ทรัพยากรหลัก (Key Resources)	<ul style="list-style-type: none"> • ทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยว • ภูมิปัญญาท้องถิ่น • บุคลากรในชุมชน
7. กิจกรรมหลัก (Key Activities)	<ul style="list-style-type: none"> • การพัฒนาทักษะและฝึกอบรม • การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร • การผลิตสินค้าชุมชน
8. พันธมิตรหลัก (Key Partners)	<ul style="list-style-type: none"> • หน่วยงานภาครัฐ • องค์กรด้านการท่องเที่ยว • สถาบันการศึกษา
9. โครงสร้างต้นทุน (Cost Structure)	<ul style="list-style-type: none"> • ต้นทุนการพัฒนาบุคลากร • ค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก • ต้นทุนการตลาดและประชาสัมพันธ์

ที่มา: จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการลงพื้นที่วิจัย

จากตารางที่ 1 แสดงผลการศึกษาศาสนาการณและความต้องการการบริหารจัดการชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานรากของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดสมุทรสงคราม แสดงให้เห็นถึงศักยภาพและความท้าทายในการพัฒนาอย่างยั่งยืน การวิเคราะห์ SWOT ชี้ให้เห็นจุดแข็งสำคัญ ได้แก่ ความเชี่ยวชาญในการใช้ทรัพยากรท้องถิ่น การสนับสนุนจากชุมชน และเส้นทางท่องเที่ยวที่หลากหลายและมีเอกลักษณ์ อย่างไรก็ตาม ชุมชนยังเผชิญกับจุดอ่อนที่ท้าทาย เช่น การขาดโปรแกรมฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพ ทักษะดิจิทัลที่ยังไม่เพียงพอ และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวที่ยังต้องพัฒนา การวิเคราะห์ผ่าน Business Model Canvas (BMC) แสดงให้เห็นว่าโมเดลธุรกิจควรมุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยเน้นการสร้างคุณค่าผ่านการฝึกอบรม การพัฒนาประสบการณ์การท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ และการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ การใช้เทคโนโลยีและการตลาดดิจิทัล รวมถึงการสร้างความร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ เป็นกลยุทธ์สำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาทักษะด้านการผลิต การใช้เทคโนโลยี และการบริหารจัดการ ควบคู่ไปกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือจะเป็นกุญแจสำคัญในการยกระดับศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสมุทรสงครามอย่างยั่งยืน

2. ผลสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการชุมชน ด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการผลิตสินค้าและบริการด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวชุมชน และด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานรากของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดสมุทรสงคราม ประกอบด้วย

2.1 ผลสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการชุมชน ด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการผลิตสินค้าและบริการ คือ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยนวัตกรรม มุ่งเน้นการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่สะท้อนเอกลักษณ์ท้องถิ่นและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มีความโดดเด่นและสร้างการจดจำในตลาด โดยให้ความสำคัญกับการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นอย่างคุ้มค่าและการนำวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ประโยชน์ ซึ่งช่วยลดต้นทุนการผลิตและตอบโจทย์ผู้บริโภคที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อมส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนตลาดน้ำท่าคาสามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืน สร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนในระยะยาว สามารถแสดงได้ดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 ผลิตภัณฑ์ชุมชนบรรจุภัณฑ์น้ำตาลมะพร้าวพร้อมโลโก้ที่สะท้อนจุดแข็งของชุมชน

2.2 ผลสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการชุมชนด้านการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนโดยการส่งเสริมความร่วมมือชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำท่าคา สร้างกิจกรรมท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมโดยผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นเชื่อมโยงกับผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น เช่น การสาธิต

การทำน้ำตาลมะพร้าวแบบดั้งเดิม การปรับปรุงระบบน้ำทาง และป้ายบอกทางในพื้นที่ตลาดน้ำท่าคา ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวกยิ่งขึ้น สามารถแสดงได้ดังภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 2 การเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านคลองศาลา ตำบลท่าคา อำเภอมักพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

2.3 ผลสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาขีดความสามารถของชุมชนผ่านกระบวนการฝึกอบรม โดยนำผลการศึกษาในระยะที่ 1 และ 2 มากำหนดเป็นหลักสูตรอบรม โดยมีหัวข้อที่สำคัญที่จัดเป็นหลักสูตรเฉพาะด้านเพื่อการส่งเสริมการบริหารจัดการด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยกำหนดเป็นหลักสูตรโปรแกรมฝึกอบรม 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ การสร้างจุดเด่นของผลิตภัณฑ์ เทคนิคการนำเสนอผลิตภัณฑ์และการตลาด และการนำเสนอการท่องเที่ยวในชุมชน และการประเมินต้นทุนผลิตภัณฑ์ สามารถแสดงภาพการฝึกอบรมได้ดังภาพที่ 3 ดังนี้

ภาพที่ 3 การฝึกอบรม

3. ผลการประเมินนวัตกรรมการบริหารจัดการชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานรากของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดสมุทรสงครามจังหวัดสมุทรสงคราม

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความถูกต้อง ความมีประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความเหมาะสม ในนวัตกรรมการบริหารจัดการชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานรากของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดสมุทรสงคราม

	รายการประเมิน	\bar{X}	SD	ระดับประเมิน
1	ความถูกต้อง	4.92	0.271	มากที่สุด
2	ความเหมาะสม	4.90	0.284	มากที่สุด
3	ความเป็นไปได้	4.85	0.312	มากที่สุด
4	ความมีประโยชน์	4.88	0.298	มากที่สุด
	ภาพรวม	4.89	0.291	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 การประเมินนวัตกรรมการบริหารจัดการชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานรากของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสมุทรสงครามจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ได้แสดงให้เห็นถึงความสามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานรากของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดสมุทรสงคราม โดยผลการประเมินพิจารณาจาก ความถูกต้อง ความมีประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความเหมาะสม ผลการวิเคราะห์แสดงถึงความสอดคล้องอย่างมีนัยสำคัญในทุกมิติ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.89 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.291 ซึ่งสะท้อนถึงความคิดเห็นในระดับ “มากที่สุด”

อภิปรายผล

1. สถานการณ์และความต้องการการบริหารจัดการชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานรากของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการศึกษานี้ได้ชี้ให้เห็นถึงผลลัพธ์ที่สำคัญเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสมุทรสงคราม โดยผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการชุมชนควรเน้นในสามด้านหลัก ได้แก่ การผลิตสินค้าและบริการ การเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวชุมชน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งทั้งสามด้านนี้มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในท้องถิ่น นอกจากนี้ การวิเคราะห์จุดแข็งของชุมชนยังเผยให้เห็นถึงความหลากหลายในทุนทางสังคมที่สามารถนำมาใช้เป็นฐานในการพัฒนาต่อยอด โดยเฉพาะมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์และการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายและดึงดูดใจนักท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่านโปรแกรมฝึกอบรมที่เหมาะสม กับความต้องการเฉพาะของชุมชนจะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการบริหารจัดการของสมาชิกในชุมชน รวมถึงเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตสินค้าและบริการให้ตรงกับความต้องการของตลาด ผลการศึกษานี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Boondeang & Sitthanon (2023) ซึ่งพบว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการสร้างเครือข่ายเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร นอกจากนี้ งานวิจัยของ Liang & Wang (2022) ที่ศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรมในช่วงการระบาดของโควิด-19 ได้ยืนยันว่าการใช้เทคโนโลยีและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเป็นกุญแจสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถและความยืดหยุ่นของธุรกิจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Petroman et al. (2020) ที่เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในฟาร์มชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรท้องถิ่นได้รับการเน้นย้ำเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การบูรณาการความรู้จากงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศจึงมีบทบาทสำคัญในการกำหนดแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืนในระยะยาว

2) นวัตกรรมการบริหารจัดการชุมชน ด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการผลิตสินค้าและบริการ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวชุมชน และด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานรากของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงความพยายามที่ชัดเจนในการสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการชุมชน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานรากของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสมุทรสงคราม โดยการพัฒนาชุมชนในหลายมิติที่มีความสำคัญ เช่น การผลิตสินค้า การส่งเสริมการท่องเที่ยว และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งทั้งสามมิตินี้ถือเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากที่ยั่งยืน ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงแนวทางแบบองค์รวมในการพัฒนาชุมชนที่ครอบคลุมทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการผลิต การเชื่อมโยงการท่องเที่ยว และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์น้ำตาลมะพร้าวเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของการให้ความสำคัญกับการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าท้องถิ่น ซึ่งการพัฒนานี้ไม่เพียงแต่สร้างรายได้ให้กับผู้ผลิตเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างอัตลักษณ์ที่เด่นชัดให้กับชุมชนผ่านผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตลาดน้ำท่าคานันเป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีอยู่ เพื่อสร้างรายได้และกระจายผลประโยชน์สู่ชุมชนในวงกว้าง นอกจากนี้ การพัฒนาหลักสูตรอบรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านทรัพยากรมนุษย์ยังแสดงให้เห็นถึงการลงทุนในศักยภาพของคนในชุมชน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสร้างความยั่งยืนให้กับการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก การมีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นี้จะช่วยเสริมสร้างความสามารถให้กับสมาชิกชุมชนในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงและความท้าทายต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Suksaa-at & Atiwatthanapirom (2024) ที่พบว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ควรเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และการส่งเสริมอัตลักษณ์ชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางที่ใช้ในการพัฒนาน้ำตาลมะพร้าวและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในงานวิจัยนี้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Zhao et al. (2023) ที่ศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนสรุปได้ว่าความสำเร็จของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องอาศัยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การสร้างเครือข่าย และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น แนวทางนี้สอดคล้องกับการวิจัยที่เน้นการพัฒนาหลักสูตรอบรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนและการพัฒนาผลิตภัณฑ์น้ำตาลมะพร้าว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Presenza et al. (2021) พบว่าพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ชนบทต้องพิจารณาถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน การพัฒนาทักษะของคนในท้องถิ่น และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับทรัพยากรท้องถิ่น ซึ่งเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับงานวิจัยนี้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น สรุปได้ว่า การวิจัยนี้ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาที่บูรณาการหลากหลายมิติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน การพัฒนาทั้งผลิตภัณฑ์ การส่งเสริมการท่องเที่ยว และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นี้มีแนวโน้มที่จะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจฐานรากในระยะยาว อย่างไรก็ตาม ยังจำเป็นต้องมีการติดตามและประเมินผลในระยะยาวเพื่อวัดความสำเร็จของการพัฒนาเหล่านี้

3) การประเมินนวัตกรรมการบริหารจัดการชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานรากของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดสมุทรสงครามจังหวัดสมุทรสงคราม แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน โดยการประเมินได้ครอบคลุมสามด้านหลัก ได้แก่ การผลิตสินค้าและบริการ การเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวชุมชน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ผลการประเมินพบว่ามีความถูกต้อง ความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการออกแบบและดำเนินงานของที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อ

ความต้องการของชุมชนได้ การพัฒนาการผลิตสินค้าและบริการนั้นได้ช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับทรัพยากรท้องถิ่นและภูมิปัญญาชาวบ้านผ่านการสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของตลาดท่องเที่ยวเชิงเกษตร การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่านการฝึกอบรมทักษะใหม่ ๆ และการเพิ่มความรู้ให้กับคนในชุมชนเป็นการสร้างพื้นฐานที่เข้มแข็งในการพัฒนาชุมชนในระยะยาว นอกจากนี้ การเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวภายในชุมชนยังช่วยส่งเสริมการสร้างประสบการณ์ที่หลากหลายและน่าสนใจให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากขึ้นและเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในบริบทสากลของ Boonsong et al. (2021) ได้แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการสร้างเครือข่ายในชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Liang & Wang (2022) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การปรับตัวผ่านการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในช่วงการระบาดของโควิด-19 มีความสำคัญในการเสริมสร้างความยืดหยุ่นและความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชน นอกจากนี้สอดคล้องกับ งานวิจัยของ Petroman et al. (2020) ที่ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรท้องถิ่นและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นแนวทางที่คล้ายคลึงกับการประเมินโครงการในจังหวัดสมุทรสงคราม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Lun et al. (2020) ได้สนับสนุนว่าการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในชนบท การบูรณาการการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเช่นนี้ จึงเป็นแนวทางที่สามารถสร้างผลลัพธ์ที่ยั่งยืนและสอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นของสมุทรสงครามได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในอนาคตการวางแผนและการปรับปรุงโครงการควรให้ความสำคัญกับการรักษาสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจและการอนุรักษ์วิถีชีวิตและทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ควรส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการฝึกอบรมทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำเนินธุรกิจในยุคดิจิทัล รวมถึงสนับสนุนการเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสม เพื่อนำมาใช้ในการผลิตและบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ควรส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างวิสาหกิจชุมชน หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และทรัพยากร ที่สามารถช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาชุมชนและสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานราก

1.3 ควรพัฒนาระบบการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนให้มีความเป็นมืออาชีพมากขึ้น โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการข้อมูล การวางแผน และการตัดสินใจ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับกลยุทธ์และเทคนิคเฉพาะในการพัฒนาแต่ละองค์ประกอบ เช่น การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการของวิสาหกิจชุมชน เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาด

2.2 ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างวิสาหกิจชุมชนที่ใช้และไม่ใช้โมเดลการพัฒนาแบบบูรณาการ เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของการนำโมเดลดังกล่าวไปใช้ รวมถึงการปรับปรุงโมเดลให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Boondeang, P., & Sittthanon, K. (2023). Development of agritourism potential of the Nong Ya Plong community, Phetchaburi province. *Journal of Research and Development, Loei Rajabhat University*, 18(63), 53-65. (in Thai)
- Boonsong, P., et al. (2021). Development of agritourism management models through community participation in Phetchaburi province. *Phetchaburi Rajabhat University Academic Journal*, 11(2), 78-88. (in Thai)
- Comrey, A. L., & Lee, H. B. (1992). *A first course in factor analysis*. 2nd ed. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2018). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods Approaches*. 5th ed. SAGE Publications.
- Etikan, I., Musa, S. A., & Alkassim, R. S. (2016). Comparison of convenience sampling and purposive sampling. *American Journal of Theoretical and Applied Statistics*, 5(1), 1-4.
- Field, A., Miles, J., & Field, Z. (2012). *Discovering statistics using R*. Los Angeles: Sage.
- Kittiya, R. (2023). Skills development and management for enhancing the capacity of agricultural tourism community enterprises. *Journal of Community Development*, 12(3), 67-81. (in Thai)
- Krippendorff, K. (2018). *Content analysis: An introduction to its methodology*. 4th ed. SAGE Publications.
- Liang, A. R. D., & Wang, Y. C. (2022). Agritourism businesses' adaptive strategies and innovations during the COVID-19 pandemic. *Tourism Management*, 92, 104556.
- Lun, Y., Xu, C., Shi, Q., Wang, H., & Gao, J. (2020). Community-based tourism and sustainable development of rural destinations: A case study in China. *Sustainability*, 12(11), 4720.
- Petroman, C., Mirea, A., Lozici, A., Nicolae, S., Petroman, I., Marin, D., & Momir, B. (2020). The rural educational tourism at the farm. *Animals*, 10(10), 1935.
- Presenza, A., Messeni Petruzzelli, A., & Sheehan, L. (2021). Community-based tourism development: An evaluation of the resident's perspective in small rural communities. *Journal of Rural Studies*, 86, 155-168.
- Rungson, W., Wongwanich, S., & Sombun, C. (2022). The application of item-objective congruence index for validation of questionnaires in research studies. *Journal of Research Methodology*, 2(3), 45-56.

- Suksaa-at, P., & Atiwatthanapirom, T. (2024). Guidelines for the development of creative tourism in Ban Bang Phlap community, Amphawa district, Samut Songkhram province. *Journal of Thai and International Tourism*, 20(1), 1-15. (in Thai)
- Suttanipa, S. (2022). Linking local products with culture to enhance community economy. *Journal of Tourism Research*, 15(1), 27-34. (in Thai)
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics*. 5thed. Boston: Pearson Education.
- Taherdoost, H. (2016). Sampling methods in research methodology: How to choose a sampling technique for research. *International Journal of Academic Research in Management*, 5(2), 18-27.
- Thanin, K. (2023). The development of grassroots economy to strengthen local communities. *Journal of Management and Economics*, 20(2), 45-58. (in Thai)
- Zhao, Y., Peng, X., Qiao, W., & Wu, C. (2023). Community-based tourism development: A systematic literature review. *Tourism Management Perspectives*, 45, 101076.